СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 91. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 20-го квітня, 1937. VOL. XLV. No. 91. Jersey Ciey, N. J., Tuesday, [illegible] 20, 1937. THREE CENTS

БОРОТЬБА ЗА СУД ЗАТЯГАЄТЬСЯ

ВАШИНГТОН. — Проти загального сподівання, що сенатський комітет для судових справ покінчить переслухання над проектом президента Рузвелта щодо реформи федерального судівництва, цей комітет продовжив їх ще на 10 днів.

Комітет готов дати з того часу 5 днів для противників проекту, три дні для прихильників, а решту призначив на розглянення зізнань.

ГЕПБЕРН ЗРИВАЄ ПЕРЕГОВОРИ В ОШАВІ.

ТОРОНТО (Онтаріо).—Премієр міністрів Гепберн зірвав переговори з представниками автомобільних робітників, котрі він самий скликав, коли робітники згодилися переговорювати без посередництва Комітету для Промислової Організації й автомобільної юнії „Де Юнайтид Автомобіл Воркерс оф Америка".

Гепберн зірвав переговори тому, що, мовляв, представники робітників тайком телефонували до урядників автомобільної юнії за порадою.

ПРОПАҐАНДА КУПЦІВ ПРОТИ СИДЯЧИХ СТРАЙКІВ.

ВАШИНГТОН. — Гарпер Сиблі, президент Краєвої Торговельної Палати виступив тут на конвенції Американського Товариства Газетних Редакторів з промовою проти сидячих страйків. Говорив, що вони нарущують основне право власности.

ПРОПАҐАНДА ПРОТИ АВТОМОБІЛЬНИХ СТРАЙКІВ.

ДІТРОЙТ. — „Ворд'с Репортс Інкорпорейтид" подає до публичного відома свої статистичні обчислення, що, мовляв, через страйки робітники втратили коло 65 міліонів долярів у зарібній заплаті.

Не подано, скільки втратили через страйки автомобільні підприємства. Згадується тільки, що „відложено" бизнесу вартости 200 міліонів долярів.

БОРОТЬБА ЗА ЗАСАДУ ОРҐАНІЗАЦІЇ ЮНІЇ.

МАЙЕМІ (Оклагома). — Велике віче майнерів цинку й олова, скликане для вирішення питання приналежности до центральної орґанізації, постановило по горячих нарадах звязатися з Американською Федерацією Праці.

Вічевики видимо були огірчені постріленням 9 майнерів вистрілами з канцелярії Комітету для Промислової Орґанізації.

СКІЛЬКИ БЕЗРОБІТНИХ?

ВАШИНГТОН. — Сенатор Вендерберґ виступає з публичним закидом проти обчислення безробітних, робленого департаментом праці. Сенатор каже, що обчислення департаменту числа безробітних на 5 міліонів осіб є перебільшене. На думку Вендерберґа, є всього 2 міліони 975 тисяч.

Він ставить домагання, щоби перевести докладний перепис безробітних.

КЛОПОТИ ТРОЦЬКОГО З РЕГАБІЛІТАЦІЄЮ.

МЕКСИКО. — На домагання Льва Троцького зложено тут громадський суд з визначних американських лібералів, що мав розглянути закиди, котрі йому робив большевицький уряд у Москві на процесах проти противників Сталіна. На чолі суду стоїть відомий американський виховник і фільософ Дуї.

Заки суд видав свій присуд, від участи в ньому відступив Карлтон Білс, відомий ґазетяр і автор, закидуючи судові сторонничість у користь Троцького та обмежування свободи Білса допитувати Троцького і свідків.

ЗАКИДУЄ КОМУНІСТИЧНІ ВПЛИВИ В ДОПОМОГОВІМ БЮРІ.

НЮ ЙОРК. — Віктор Ридер, предсідник стейтової Ради для Суспільного Добробуту та бувший Адміністратор Поступу Праць у цьому місті, виступив з публичним закидом, що Бюро Надзвичайної Допомоги переповнене комуністами та що вони рішають про розділ домопог для безробітних у цьому місті.

ЖОРСТОКЕ ВБИВСТВО.

НЮ ЙОРК. — В шпиталі ім. Рузвелта померла підчас операції Джулія Нусенбавм, 24-літня музикантка, котру лікарі пробували врятувати від наслідків тяжкого побитя в голову молотком.

Дівчину знайдено в студії для проб на 43-тій вулиці, заховану під театральною драперією. Вона ще жила, але була непритомна. Розсліджуючи злочин, поліція знайшла в кімнаті окрівавлений молоток, а від родини й знайомих дівчини довідалася, що один чоловік був за неї дуже заздрісний і грозив їй убивством. Поліція розіслала алярм за арештування Міші Роса.

АМЕРИКА БУДУЄ ВЕЛИКАНСЬКІ БОМБЕРИ.

У фабриках коло Сієтела викінчується будова величезних літаків для американської армії, призначених до вожения бомб. Є це великанські літаки, з котрих кожний має 4 сильні мотори, може перелетіти без осідання коло три тисячі миль, роблячи по 252 милі на годину. Розпняття крил цих літаків виносить 105 стіп. Мають вони 70 стіп висоти.

ХРЕСТОНОСНИЙ ПОХІД.

Сенатор Джералд Най з Норт Дакоти виголосив в одній нюйорській церкві промову проти вмішування Америки в якунебудь „чужинецьку війну". Цим він почав кампанію, яку він думає повести по всьому краю. Він називає цю кампанію „хрестоносним походом проти всяких чужинецьких воєн".

ГЕРБ СССР.

Президія ЦВК-у рішила додати до 143-го уст. конституції СССР доповнення про герб СССР. Це буде куля з серпом і молотом, а нижче неї буде напис „Пролетарі всіх країв єднайтеся". Вгорі над тим усім буде приміщена 5-раменна зоря. Герб СССР це рівночасно символ світової революції.

ЧЕРВОНИЙ БЕРІГ ЧОРНОГО МОРЯ.

Під таким наголовком появилась у місячнику „Лендер унд Фелькер" стаття політичного редактора гітлерівського щоденника „Анґріф", В. Естермана. Автор звертає увагу на большевицьку загрозу для середземноморського басейну та шукає противаги проти неї у деяких дипльоматичних констеляціях перш за все у визвольних змаганнях українців і інших поневолених народів на півдні ССCР, до яких він ставиться з великою симпатією.

МІСТО БЕЗ ГОРОБЦІВ.

Підчас систематичної кампанії проти горобців, цих найбільших шкідників домашніх господарств, відкрили в Німеччині, що в містечку Альтенав нема ні одного представника цієї птичої породи. У городах і полях цього містечка повно ріжних інших птиць, одначе нема ні одного горобця, хоч у недалекій місцевості Целерфельд тьма-тьменна тих птичих шибайголов. Яка причина такого дивного явища — ніхто не може вияснити. Колись біля Альтенав була копальня цини, яка мабуть вистрашила горобців. Та тепер ця копальня нечинна, а горобців таки нема.

БУГАЙ УБИВ ФАРМЕРА НА ОЧАХ ЖІНКИ.

Бутний бугай убив 6 квітня ц. р. фармера Василя Лабовського, 4 милі на полудне від Атабаски, таки на його подвірю. Жінка Лабовського безпомічно приглядалася цьому. Лабовський мав 59 літ.

Чоловік, що працював недалеко на полі, почув крик жінки, прибув з дручком і відогнав бугая, одначе Лабовський був уже такий покалічений, що умер за кілька хвиль після того, як привезено його до шпиталю в Атабасці.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ЛОРД НЕ РАДИТЬ ЇХАТИ НА КОРОНАЦІЮ.

Лорд Марлі, член британської Партії Праці, що перебуває тепер у Сан Франсіско, радить американцям не їхати на коронацію короля Джорджа Шестого. Каже, що анґлійці будуть американцям рахувати забагато за готель і місця на вулицях, котрими буде йти коронаційний похід.

ВБИВСТВО ПІДЧАС СВАРНІ ЗА „ЛУГ".

На громадській дорозі коло села Сколошова, повіт Ярослав, знайшли мертве тіло 21-літнього Володислава Дзявалу з цього села. Арештували у звязку з тим убивством 18-літнього Мартина Скворонка зі Сколошова, який признався, що вбив Дзявалу, бо Дзявала робив йому закид, начебто він не бере діяльної участи в діяльности „Лугу". З цієї причини прийшло між ними до сварні, підчас якої Скворонок ударив Дзявалу шевським ножем у серце так, що він погиб на місці. Вбивника перевезли до городського суду в Радимні.

СУДОВА АПЛІКАНТКА ПОЛІЦАЙКОЮ.

Серед перенесених в останньому часі з Варшави до Львова поліцайок є бувша судова аплікантка, яка має за собою уже 3-літню безплатну службу в суді. Не могла мабуть діждатися платної посади в суді, тому, зрезиґнувавши із правничої карієри, вступила до поліції.

НОВА ЧОКОЛЯДА.

У Бразилії винайшов один фабрикант чоколяди новий рід цієї лакоминки. Ця нова чоколяда у смаку така сама, як кожна інша чоколяда, тільки має ту прикмету, що дуже поволі розпускається. Треба довгих годин, щоб кусник чоколяди розпустився в устах. З чого складається нова чоколяда, покищо винахідник не хоче зрадити. В кожнім разі — каже він — у новій чоколяді нема ніяких складників, які булиб шкідливі для людського здоровля.

В АЛБЕРТІ МАЛОУМНИХ БУДУТЬ СТЕРИЛІЗУВАТИ.

Албертійська леґіслятура з Едмонтоні, Алта., ухвалила поправку до закону про стерилізацію. Відтепер з наказу медичної ради безнадійно хорі на умі будуть в Алберті стерилізовані. Там і дотепер обовязував стерилізаційний закон, згідно з яким на хорих можна було переводити операцію після згоди батьків або опікунів.

До медичної ради будуть належати 4 лікарі і один нелікар. Ця рада призначить відповідного хірурга до переведення операції. Згадана рада буде давати свої рішення на підставі рекомендації медичних суперінтендентів шпиталів для умово хорих і на підставі своїх власних дослідів.

В законі є застереження, що стерилізовані не будуть мати права до відшкодування ні проти держави, ні проти членів медичної ради.

НЕ 90, АЛЕ 20 ПРОЦ. НЕҐРАМОТНИХ БУЛО В 1919 Р.

Ужгородський „Русскій Вѣстник" закидає чехословацьким офіційним колам, що вони оперують фальшивими даними про Підкарпатську Русь, щоб ось так виправдати уряд за те, що він не виповнив своїх зобовязань супроти Підкарпатської Руси, себто не надав ще їй автономії. Отже чехословацькі офіційні кола виправдуються м. ін. тим, що на Підкарпатській Руси було аж 90 прц. неграмодних у 1919. р. і тому наш нарід, мовляв, не дозрів ще там до автономії. Тимчасом — пише „Русскій Вѣстник" — на Підкарпатській Руси було в 1919. р. найбільше 20 прц. неграмотних. Тому то заяви подібного змісту „Р. Вѣстник" називає звичайною провокацією.

ПРЯШІВЩИНА У СВІТЛІ СТАТИСТИКИ.

Західні окраїни Закарпаття — Пряшівщина — є тепер тереном, де словаки словачать завзято наше населення, головно при допомозі шкіл. На Пряшівщині живе тепер згідно зі статистичними даними 13,725 греко-католиків і 9,117 православних. І для цих 22,842 нашого населення нема ні одної державної ґімназії, ні навіть горожанської (виділової) школи з українською мовою навчання. Одначе найболючіше те, що навіть катехизм для наших дітей перекладено там уже на словацьку мову. Прикре теж явище, що наші священики на Пряшівщині виголошують проповіди переважно якимсь дивним воляпіком. Тому то українські діячі на Закарпатті повинні звернути більшу увагу на Пряшівщину.

ПОЧАВ СТРІЛЯНИНУ ПІДЧАС ПИЯТИКИ.

У Бидґощі в ресторані Урачевського скоїлась жахлива катастрофа, яка була наслідком запаморочення алькоголем. Службовичка того ресторану, Білецька, уладила прийняття, на яке запросила свого нареченого і своїх працедавців Урачевських. Підчас вечері Урачевський, заздрісний за свою жінку, стрілив сперщу до неї з револьверу і ранив її тяжко. Потім пострілив теж нареченого Білецької і намагався теж пострілити саму Білецьку, одначе револьвер затявся. Останню кулю пустив собі Урачевський у голову і тяжко себе зранив. Стан подружжя безнадійний.

НАПАД ГАДЮК НА МІСТО.

Населення полудново-американського міста, столиці діямантів Кімберлей переживає жахливі дні нападу гадюк на місто. Гадюки шукають у місті захисту перед страшною спекою, яка в тих околицях панує. На кінцевім трамваєвім перестанку вбили величезну гадюку — кобру, довгу 2 м. Другу застрілили на дереві в міськім городі. Гадюки залазить до кімнат, лазничок, до ліжок і т. д. Родичі бояться пускати дітей на вулицю, або до городу, бо скрізь грозить небезпека жахливих гадюк.

ЩЕ ОДИН ДОКАЗ МОСКОВСЬКОГО ШОВІНІЗМУ

МОСКВА.—Московська преса і ціла комуністична партія розпогали безцеремонну нагінку проти наукових праць померлого в 1932 році професора соціяльних наук, Михайла Покровського. У своїм часі проф. Покровський був большевицьким ідолом і коли помер, то поховали його недалеко мавзолею Леніна. Він відзначався тим, що в марксістичнім дусі інтерпретував російську історію. Та це якраз не подобалося теперішним большевикам, які в цілости сходять на ґрунт московського націоналізму, і вони розпочали безпощадну боротьбу з наукою Покровського, називаючи його „скритим союзником ворогів совєтської вітчини". Найгірше не подобається нинішнім большевикам це, що Покровський гостро критикував Петра Великого, себто того царя, що знищив українську самостійність. На гадку нинішніх большевиків, він для російської імперії зробив багато добра.

ЗГАДУЮТЬ ПАМЯТЬ ВЕЛИКОГО УКРАЇНСЬКОГО МИСТЦЯ.

ЛЬВІВ. — Львівські щоденники „Діло" і „Новий Час" помістили статті-згадки про Олександра Мишугу з нагоди 15-ліття його смерти, заповідаючи, що зачато друкувати спомини про цього „короля тенорів", а заразом і заслуженого українського громадянина. „Діло" пише, що „мистецькі успіхи Мишуги були справді такі, що від них могло перевернутися кожному іншому в голові", та що, „не зважаючи на всі ті триюмфи, Мишуга зберіг до кінця свого життя серце вразливе на людську недолю, серце, що жило всіми болями, надіями й радощами рідного народу". До цього „Діло" додає, що це був „дійсно рідкий у нас зразок мистця і громадянина-ідеаліста". А згадуючи про смерть Ол. Мишуги, пише таке: „І ось пятнацять літ минуло, як далеко на чужині перестало бити це горяче, золоте українське серце, як не стало нашої гордости і слави — великого мистця і мецената українського народу, що витиснув неодну сльозу зворушення з людських очей підчас своїх виступів, але й отер неодну сльозу горя з очей потребуючих і терплячих". В тім самім дусі пише і „Новий Час".

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА ПІД МОСКВОЮ.

МОСКВА. — Біля Москви скоїлася залізнича катастрофа, в якій згинули сім осіб, а 12 були ранені. Ця катастрофа повстала не внаслідок зударення двох поїздів, тільки внаслідок типічних московських відносин: на залізницях є страшне переповнення. Люди не тільки що виповняють ущерть вагони, але немов мурашки чіпляються за сходи і обліплюють поїзд знадвору. Два такі обліплені людьми поїзди зіхалися на торах, що мали за вузький відступ, і постирали людей та постручували їх під шини. Совєтська влада арештувала шістьох залізничих урядників і розвела слідство . . . хто побудував завузько шини.

СТЕРТЯ ПОЛЬСЬКИХ СЕЛЯН З ПОЛІЦІЄЮ.

КЕЛЬЦЕ (Польща). — Польські селяни хотіли влаштувати минулої неділі параду на історичнім побоєвищі під Рацлавіцами, де Тадей Косцюшко в 1794 році побив був москалів. Але польська влада заборонила цю параду, боячись, щоб вона не обернулася в демонстрацію проти уряду. Селяни обурилися й, не звертаючи уваги на заборону, зійшлися на побоєвищі. Коли поліція хотіла їх розігнати, вони розпочали боротьбу з поліцією, у висліді якої застрілено двох селян.

АНҐЛІЯ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО КОРОНАЦІЇ.

ЛОНДОН.—Анґлійська столиця прибирає чимраз торжественіший вид, приготовляючись до надходячої коронації Юрія Шестого. По вулицях, якими буде переходити процесія, як теж коло вестмінстерської катедри побудували вже величезні степениці, на яких можна буде купити одно місце за кілька до кількадесятьох долярів. Минулої неділі вранці анґлійські власти перевели пробу, в якій взяли участь золоті кадети, почесні сторожі, орхестри і т. п., але покищо без королівських осіб і заграничних представників. По парках будують полеві намети і полеві кухні для сотень тисяч людей, що на той день прибудуть до Лондону.

ПОЗИЦІЇ РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ ДАЛІ ПОПРАВЛЯЮТЬСЯ.

САН СЕБАСТІЯН.—Позиції еспанських революціонерів далі поправляються. За заявами ґенерального штабу ґен. Франка, червоні війська, які розпочали були офензиву біля Мадриду, щоб тим способом відпружити та врятувати Більбао, виснажилися з сил і з великими втратами залишили дальший наступ. Більбао впаде за яких вісім-девять днів і тоді всі революційні війська будуть перекинені під Мадрид.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ПІД ЦАРЯМИ?

Перед сенатським комітетом для розсліду нарушення горожанських свобід виступали цими днями свідки, які яскравими словами малювали образи, на вид яких люди мусять питатися: Де це все діалося?

Стає перед комітет як свідок людина, що називає себе бувшим майнером, а подавши свій майнерський фах, описує, як то він старався наняти людей, щоб убили ладунком динаміту організатора робітничої юнії майнерів. Ці заходи, говорив свідок, робив він не за намовою вуглевого підприємства, котре, як можна було сподіватися, було в тому живо заінтересоване, щоб спрятати всяких людей, що організують його робітників до боротьби проти підприємців.

Свідок наймав убивників, заставлений до цього головним заступником шерифа поліції цього повіту, отже урядника, котрий був покликаний виловлювати всяких злочинців, хочби вже за те, що вони таке вбивство плянували. Свідок зізнав, що цей поліційний урядник мав у своїм посіданню 700 до 800 долярів, призначених на спрятання з дороги юнійного організатора.

Інший свідок признався, що він дався на цю намову й „вислав чоловіка" підложити динаміт, як це укладав поліційний урядник. Цей свідок признав, що поліційний урядник дав йому за виконання цього „джабу" 100 долярів та що він, свідок, наняв іншого чоловіка зробити цю „роботу". за 50 долярів.

Ось так дістаємо огидний образ промислових відносин. Підприємці, що виступають перед публичною опінією Америки як оборонці робітників, котрих юнійні урядники стараються використовувати, дають поліційному урядникові 700 до 800 долярів на спрятання динамітом з дороги організатора юнії. Поліційний урядник, котрий з уряду був обовязаний таких людей відразу арештувати й поставити на суд, бере гроші, укладає плян і підшукує людей підкласти динаміт під юнійного організатора й висадити його в повітря. Перший намічений ним чоловік щось не вспіває знайти відповідних людей, і тому поліцай відноситься до іншого. Цей бере 100 долярів і шукає до виконання ще іншого, який годиться це зробити за 50 долярів. Ось так маємо цілу низку обманств, натягань, брудного, крівавого „бизнесу". Ланцюх почало підприємство, що заінкорпорувалося для добування вугля, а проти робітничої юнії виступає як проти нарушення свободи робітників, а проти юнійних вкладок як проти визиску робітників.

А це все — не є образ царської Росії, але образ повіту Гарлан, у стейті Кентокі, в наших Злучених Державах, у 1933 і 1934 році по Христовім Різдві.

Генерал Табуї.

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ В ОЧАХ ФРАНЦУЗЬКОГО ДИПЛЬОМАТА

(Вірить, що „Ще не вмерла Україна").

Україна формується.

З листопада довідуюсь, що Україна, щораз далі організуючи свою незалежність, створила свій повний уряд з Петлюрою як міністром військових справ, що Петлюра командує з Одеси до Києва і що командант фронту має на просторі армії абсолютну владу. Отже: міністер і генерал,— а не яканевбудь чужа влада, отже не комісари при арміях. Це булоб загарне, щоб могло бути правдиве! А в дійсності большевицький комісар Йорданський усе ще там (у Києві) сидить!

Каламутна вода накипає! Бачу, як усе розпадається, а мало що тривкого будується!

Коли питаюся генерала Володченка, команданта фронту, що вчора хотів іти на Київ і який нині признає Раду, „наскільки вона має авторитет як Тимчасовий Уряд", він відповідає мені: „Україна не є ані большевицькою ані плодом Австрії, можна її залишити, нехай свобідно робить, що і хоче і вона дасть собі раду"...

Я пробую підтримувати контакт між Ставкою і французькою місією, але місія перервана надвоє — на місію Нієселя в Петрограді і місію Бертельо в Яссах. Ставка дістає накази від Керенського, Леніна, Духоніна, „головнокомандующого" Каледина... Вода заливає корабель з усіх боків, він ще плаває на поверхні.

Видається, що ворог у теперішній хвилині ближчий на Сході — большевик, ніж на Заході — німець, який сидить тихо і тільки придивляється, до чого це все йде.

...6. листопада приходить до мене представник українського уряду і заявляє мені, що Україна не хоче большевизму, тільки свободи для себе і не потребує нікого. Маю пересторогу! Ця заява погоджується з розклеєним скрізь маніфестом українського уряду. 7-го Україна проголошує себе Республикою, відділюється від Росії, вона означить своїми Установчими Зборами відношення Української Республики до російської держави. Поправді то ця заява видалась мені тої тільки однобічною умовою, якої вартість можна оце перевірити тільки у майбутньому.

..Дня 8. листопада дійшла до мене ввечір радіова промова Леніна. Він наказував командантам трьох груп армії негайно заключити перемиря. Я негайно висилаю вночі до Києва мого прибічного старшину команданта Ваніє з дорученням побачити Петлюру і поставити йому три питання:

— Чи знаєте зміст тої радіової промови?

— Чи годитесь це зробити на південно — західньому фронті?

— Чи український уряд приймає накази Леніна?

Командант Ваніє привіз мені на другий день три відповіді: так, ні, ні. Він був присутній при проголошенні Республики; його враження є добре.

Зміна місії.

7. грудня повідомляють мене, що я перестаю належати до місії Нієселя в Петрограді, а звязують мене з місією Бертельо в Яссах. Це доведе мене, очевидячки, до деяких ускладнень, тому, що Україна, кажучи мовою політика, не перестала бути частиною „Росії", якої вся територія, з погляду французького, залежить від нашого амбасадора у Петрограді, Нуленса...

Ситуація що-години більше напружена. Я відчуваю, що Україна зовсім відокремиться від Росії, а тоді руки їй подасть Німеччина, яка потребує її збіжжя. П. Масарик настоює, щоб Франція визнала чехословаків як воєнну частину; їх є у Києві майже дві дивізії, добре зорганізовані, почасти вивінувані.

Румунія хвилюється. Мене засипують телеграмами, де є більше запитів, як інформації. Генерал Коанда, який представляє Румунію, повідомляє мене, що большевики проголошують війну Румунії і російській армії Щербачова, отже румуни в Києві не є відтепер безпечні.

Що я маю думати про відвідини генерала Верховського, колишнього міністра війни за Керенського; він не визнає України і хоче відбудувати російську армію для боротьби з німцями. Але і тут повторяється вічно той самий мелянхолійний рефрен: „Як це здійснити?"

Генерал Драгомиров і ляйтнант Цісаков, що вернулися з Дону, запевняють мене, що в Ростові російські генерали Алексеев, колишній шеф російських армій, і Ерделі, колишній командант XI-тої армії, почали творити армію, але... потребують грошей!!!

Мене відвідує генерал Скоропадський, замітна особа, голова вільних козаків на Україні; це родовий суперник Кочубея; він хоче відограти ролю (і відграє її з німцями!); він хотів би зорганізувати українських козаків, щоб стати гетьманом. Його буцімто вибрали на це високе становище на козацькому зїзді в Чигирині 18-го жовтня. Він міг би згуртувати 80,000 козаків???

І серед такого хаосу я дістаю телеграму від ген. Бертельо, із звісткою, що він домагається від Парижа признати мене „Комісарем Французької Республики на Україні". Боже, відхили від мене цю чашу! А мій календар каже мені, що нині наше Різдво!

*

21. грудня повідомляю офіціяльно про свій новий уряд п. Шульгина (міністра закордонних справ) і ріжні консуляти в Києві. Франція перша визнала Україну. Мене приймає офіціяльно 22-го грудня премієр міністрів Винниченко, і міністри — закордонних справ, морських, справедливости, фінансів і постачання. Приймають мене якнайсердечніше. Підчас розмови, після офіціяльних промов мушу розяснювати дійсний зміст мого титулу „комісар", що трохи втратив із свого блеску серед представників революційної доби; крім цього большевицькі міністри теж звуться комісарами... народніми. Ясно, що такий титул тут не дуже підхлібний.

Я тут тепер велика фігура, але не така велика, щоб запанувати над морем із хмар, що вкривають українську землю.

(Ось славяни з Мадярщини (хорвати, дальматинці...) і старі серби, які пізніше обєднаються в Югославію, тепер підставляють один одному ногу.

Ось Скоропадський, який таки не вміє зорганізувати своїх вільних козаків і жде нетерпеливо приходу німців.

Ось делегат донських козаків, який упевняє, що вже існує союз із Туркестаном і Сибіром, щоб вести далі війну і не приняти недалекого берест-литовського договору.

Ось чехи, які хотілиб вийти, румуни, які нарікають, що через Україну не можуть згуртувати своїх численних буковинських земляків.

Ось польський генерал Міхаеліс, що хоче стати шефом польської армії, яка не існує.

Ось пан Башмаков, який хоче (але чим, милий Боже?!) створити могутні кліщі, із двома вістрями — в Коля на Ледяному океані, де сидилиб союзники, і в Новочеркаську на Чорному морі з козаками і все це на завісах у Челябінську на Сибірі. Три роки треба приготовляти цю машину, а потім уже за один рік можна „розрушити" большевиків.

Ось воєнний міністер з Сибіру (???), який хоче від мене мілонів для зорганізування сибірської армії, вірної союзникам.

Ось адмірал Неміц, командант фльоти на Чорному морі, який хоче спасти всі запаси на Україні і відобрати большевикам Одесу.

Ось полковник Кірей приходить до мене — славний вояка, інтелігентна людина з великим серцем, давній фронтовий друг із бережанських боїв. Не хоче, щоб його край пропав у кривавому болоті і пропонує мені свої послуги, щоб обєднати українське військо.

Ось кажуть мені: Німеччина теж небавком визнає Україну і покинувши свою австрійську союзницю віддасть Україні Галичину; лінія Берлін-Сальоніки-Багдад переміниться в лінію Берлін-Київ-Баку.

Ось накінець іще прапорщик Криленко призначений шефом російської армії „відмобілізовує" російські армії, щоб демобілізуватися!

Усе це, само собою, дуже ясне і чудове... здалека.

Грушевський. Між моїми споминами із тих схвильованих часів одним із найживіших є моя зустріч із Головою Центр. Ради Грушевським, якого я відвідав 31. грудня.

Чого не наговорили мені про ту людину, хоч і визначного вченого, але відомого австрофіла, „винахідника" України тощо.

Він приймає мене у своєму скромному помешканні. Він дуже чемний, але відчуваю, який він нервовий. Він викладає мені три головні ідеї:

1. Вільсон у своїх 13 пунктах не говорить ні про Росію, ні про окремі народи, що входять в її склад.

2. Україна є „де факто" незалежна. Федерація може бути побажана, але це справа майбутнього; теперішність зовсім інакша.

3. Він головує в комітеті російських національностей — України, Криму, Білоруси, Литви та Латвії; туди не входить Польща ані Московія, ані Сибір, що з погляду етнічного є росіянами.

Перші заворушення.

6. січня чути перші большевицькі гармати. Мій приятель, генеральний консуль Баджі, офіціяльний представник Англії, людина пресимістична і спокійної вдачі, непокоїться наглими поворотами подій. Він відчуває, як я, що течія порвиває все.

...Большевики підходять до передмістя. Година важних рішень зближається. Тому, що російський большевицький уряд ставиться до України як до ворога, вона мусить зовсім відділитися від московської Росії. 9. січня Україна проголошує свою самостійність. Така заява, зроблена серед таких обставин, має свою велич. У Києві відбувається палка маніфестація, на якій відчитують цю заяву на Софійській площі. Ця дата входить від тепер до історії.

...26 січня в год. 9.30 вранці до мого бюра вбігає большевицька стежа. Місто взяте. „Товариш" Муравйов є його паном. Ми знову в „Росії". Панує терор; скрізь розстрілюють людей.

По двох тижнях ріжних переходів під советським режимом 10. лютого два поїзди виводять нас: мета невідома. 13-го ми в Москві, де я знову можу нарешті знайти контакт з Францією. 3. березня по 21-денній дорозі залізницею доїжджаємо до Мурманська. Німецький корабель під командою англійських старшин із китайською залогою відвозить нас до Англії і на Великдень ми в Гаврі.

Я перебув на Україні 440 днів. З тих днів деякі — хоч рідкі — були гарні, багато — хмарні, довгі та тяжкі, і занадто багато, на жаль, — жахливі.

Я був свідком одного з найбільших катаклізмів. Я бачив, як Україна відродилася по століттях летаргічного сну. Я навязав там дружні звязки, я мав нагоду зазнайомитись з її минулим, пізнати прикмети цього народу наскрізь словянського, а не азійського; я бачив шляхотні зусилля тих, що пробували піднести жовто-блакитний прапор. Без огляду на мої гострі осуди, які нераз я мусів висловлювати про вчинки українського уряду, я не міг не шанувати деяких людей, повних патріотизму і високих ідеалів. Події були сильніші, ніж енергія деяких одиниць. Чи запаси цієї енергії можуть пробудитись нині і чи знайшлиб вони засоби для своєї діяльности? Чи справді, коли залишити на боці можливі їх форми та вияви — „Ще не вмерла Україна"? — Я вірю в це.

Жовтень 1931.

(Кінець).

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За місяць березень, 1937).

ПРИХІД:

З перенесення		$ 63.41
Прихід у березні		2,366.33
Разом		$2,429.74

РОЗХІД:

а) Висилка до краю:		
1) Визвольна боротьба	$650.00	
2) Рідна Школа	500.00	
3) Тов. „Просвіта" у Львові	200.00	
4) Політичні вязні	150.00	
5) Інваліди	150.00	
6) Читальня в Настасові	125.00	
7) Народний Дім у селі Красна	114.00	
8) Народний Дім у Залипю	78.00	
9) Народний Дім у Кізлові	57.00	
10) Рідна Школа на Лемківщині	75.00	
11) Письменники	75.00	
12) Українська Січ, Харбін, Манчуко	50.00	
13) Музей історично-воєнних памяток у Львові	50.00	
14) Рідні Покійних Біласа і Данилишина	15.00	
15) Школа ім. Грушевського в Коломиї	10.00	
16) „Жіноча Доля"	10.00	
17) Кошти висилки і письм	15.75	$2,324.75
б) На фонд Пок. Юнкер в Канаді		10.00
в) Школа в Стемфорд, Конн.		11.20
г) Кошти втримання канцелярії		25.00
г) Почтова скринка		4.00
Разом		$2,374.95

ЗІСТАВЛЕННЯ:

Прихід	$2,429.74
Розхід	2,374.95

Остає в касі Обєднання з кінцем березня, 1937 року ....$ 54.79

Обєднання Укр. Організацій в Америці.

В ОДНОМУ ВОЛИНСЬКОМУ СЕЛІ

(2)

— Длячого?

— Бо поляки ніколи зобовязань не додержали. Таж з Хмельницьким і Виговським була Україна заключила угоду, одначе Польща зобовязань не додержала.

— Е, то цо іннего, то били інне часи, а тераз век двудзести!

— — — — — —

У селі, як вже сказано, дуже гарна простора церква, якої може позавидувати йому й неодно місто в Галичині. Службу Божу править священик чистою українською мовою.

Біля церкви (як взагалі при дорогах) характеристичний хрест: на ньому знаряди, якими мучено Христа, себто копіє, кліщі, драбинка, а під тим дощечка, на якій вимальовані срібною фарбою три ряди (по десять) срібняків, за які Юда продав Христа.

У неділю, як я прийшов на богослуження, людей було дуже мало. Та це й не дивота, коли зважити, що село тягнеться на яких шість верст (миль), хати лише в самому селі біля церкви одна побіч одної, а на хуторах одна від одної і на милю далеко.

Хутори (або як селяни кажуть: хутора) вводять щойно за Польщі. Це комасація. Щоправда, ще за царату державна дума була ухвалила комасацію, та війна перешкодила здійснити цей закон. Тепер же селяне пояснюють собі, що Польща вводить комасацію, щоб не ширився большевизм. Бо, мовляв, за революції, як хати були близько одна побіч одної, селяни зробили „сход" (збори), вже зявиться і пулемьот і село поставиться збройно. Тепер же годі так скоро зібратися, коли один господар від одного далеко.

— — — — — —

Коли я батькові мого господаря згадав, що в церкві було мало людей, він відповів:

— Тепер вельми погані часи настали! Кажуть, що Бога нема, намножилося якихсь штундистів, суботників, танцюрників тай ще як їх там звати. Воля! А так не повинно бути! Треба дисципліни. Скажіть самі: Дайте ви коням волю, цеж товарина добра, а попустіть ви їм віжки, де вони вас занесуть і візок рознесуть!

— А скільки ви маєте літ, ви певно ще панщину памятаєте?

— Ні, панщини я не памятаю, певно був малим хлопцем. Та є тут люди, що тямлять ще, як дідичка запряже було людей до воза, сама сяде на віз і возить ними воду зі ставу, поганяє наче коней.

Цей дядько, хоч старенький, ще працює, пасе худобу, та вже — каже — нема сили, бо тамтого року впав із горища, переломив крижі.

Також і його старенька жінка працює тяжко в полі, хоч — як каже — буде вже їй „восемдесять" літ, лице наче спечене яблуко. Обоє вони додержують строго посту.

Ви вже не повинні постити! — кажу.

— А хтож буде постити, як ми не будемо?

— Молодші повинні постити, а не ми вже стареньки.

Та на це дядько глянув лише здивовано на мене.

Раз бабусі потемніло в очах, вона зашпоталася і впала лицем до землі.

— Що ви, мамо, забилися (потовклися)? — питається невістка, не спішучись помогти їй встати.

— А забилася — відповідає бабуся — коби бодай була впала лицем на спориш (подорожник, трава), а то до каменя!

— — — — — —

У вас тут багато пють — звертаю раз увагу дядькові.

— Де там багато! То за моїх часів пили здорово, коли бутилка коштувала трицять копійок. На мойому весіллі випили дванацять відер.

— А скажіть, пане, чи ще може тут вернутися Росія? — питається цікаво дядько.

— Думаю, що ні.

— Ви, пане, кажете „український", а тут до війни ніхто й не чував слова „український".

(Далі буде).

Поправився.

— Алеж то і нас дурні, що ми...

— Даруй, чому не говориш в одиничному числі?

— Добре: Алеж то з тебе, дурень!

У торговця.

Гість: Що радите мені купити для літаючої риби: акварій чи клітку?

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗУ

за березень 1937 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив
1.	368.25
2.	455.35
3.	110.68
4.	88.00
5.	201.81
6.	32.48
7.	247.51
8.	221.04
9.	171.13
10.	205.75
11.	89.16
12.	140.36
13.	67.62
14.	25.33
15.	24.19
16.	78.92
17.	35.71
18.	134.56
19.	12.66
20.	259.21
21.	126.10
22.	53.74
23.	40.65
24.	99.43
25.	103.08
26.	35.75
27.	60.04
28.	142.63
29.	153.11
30.	72.72
31.	184.61
32.	33.89
33.	98.08
34.	34.63
36.	140.50
37.	103.77
38.	233.82
39.	98.49
40.	21.58
41.	30.69
42.	167.63
43.	62.31
44.	132.25
45.	255.83
46.	29.91
47.	44.55
48.	47.02
49.	17.96
50.	186.30
51.	64.70
52.	114.76
53	67.81
54.	49.54
55.	50.82
56.	168.96
57.	143.79
58.	162.29
59.	156.71
60.	36.10
61.	23.08
62.	126.71
63.	292.73
64.	101.50
65.	268.55
66.	111.84
67.	196.21
68.	20.31
69.	130.63
70.	340.28
71.	15.58
72.	64.79
73.	95.66
74.	15.33
75.	114.29
76.	325.99
77.	68.16
78.	169.73
79.	19.23
80.	65.41
81.	146.10
82	75.26
83.	214.29
84.	69.84
85.	108.14
86.	238.00
87.	182.04
88.	32.25
89.	28.53
90.	263.23
91.	343.01
92.	20.59
93.	58.12
94.	344.65
95.	54.2[illegible]
96.	152.1[illegible]
97.	172.62
98.	126.15
99.	187.81
100.	88.85
101.	46.9[illegible]
102.	514.87
103.	112.2[illegible]
104.	256.67
105.	205.01
106.	516.62
107.	37.42
108.	115.02
109.	153.75
110.	7.18
111.	38.[illegible]
112.	305.5[illegible]
113.	76.34
114.	60.90
115.	38.81
116.	55.42
117.	118.22
118.	71.55
119.	36.35
120.	162.74
121.	144.33
122.	56.06
123.	147.64
124.	107.64
125.	59.72
126.	94.25
127.	141.88
128.	8.26
129.	35.98
130.	379.57
131.	23.75
132.	158.81
133.	242.79
134.	102.30
135.	41.26
136.	183.22
137.	195.27
138.	63.15
139.	80.23
140.	110.05
141.	111.03
142.	126.24
143.	156.74
144.	34.47
145.	51.12
146.	153.41
147.	454.52
148.	30.33
149.	63.49
150.	38.75
151.	114.37
152.	70.00
153.	9.8[illegible]
154.	33.60
155.	454.08
156.	162.02
157.	8.42
158.	312.09
159.	101.38
160.	117.85
161.	181.99
163.	107.77
164.	122.52
165.	100.30
166.	57.09
167.	80.85
168.	224.27
169.	47.05
170.	182.69
171.	127.03

Відділ	Заплатив
172.	43.42
173.	81.36
175.	137.38
176.	220.69
174.	27.95
177.	123.99
178.	125.45
179.	211.28
180.	26.17
181.	124.55
182.	161.38
183.	58.86
184.	12.57
186.	66.80
187.	33.88
188.	56.94
189.	16.38
190.	36.48
191.	126.46
192.	129.87
193.	261.21
194.	38.53
195.	53.77
196.	49.72
197.	38.12
198.	54.13
199.	25.86
200.	157.92
201.	40.43
202.	40.85
204.	647.39
205.	22.66
206.	466.32
207.	79.85
208.	34.48
209.	83.94
210.	52.84
211.	185.77
212.	54.77
213.	359.94
214.	43.54
215.	26.10
216.	40.21
217.	428.52
218.	286.08
219.	145.59
220.	179.05
221.	564.34
223.	290.14
224.	25.32
225.	18.12
226.	56.47
227.	54.26
229.	184.45
230.	180.98
231.	22.39
232.	63.09
234.	135.34
235.	135.89
236.	166.22
237.	231.05
238.	128.59
239.	298.36
240.	36.14
241.	89.13
242.	160.30
243.	64.89
244.	24.28
245.	98.76
246.	59.46
247.	254.38
248.	64.24
249.	43.11
250.	17.19
251.	213.06
252.	72.78
253.	84.09
254.	106.03
255.	77.98
256.	51.02
257.	35.82
258.	26.04
259.	193.21
260.	54.65
262.	64.50
263.	57.86
264.	24.76
265.	39.94
266.	144.69
267.	90.45
268.	110.95
269.	38.26
270.	205.94
271.	84.69
272.	64.75
273.	153.25
274.	180.41
275.	90.75
276.	398.42
277.	167.28
278.	63.00
279.	14.12
280.	181.99
281.	84.64
282.	230.49
283.	130.03
284.	72.81
285.	20.89
286.	37.97
287.	15.12
288.	253.97
289.	30.34
290.	62.30
291.	97.97
292.	483.51
293.	33.01
294.	42.07
295.	181.75
296.	290.98
297.	26.95
298.	85.99
299.	49.29
300.	152.45
301.	161.51
302.	16.77
303.	64.19
304.	86.47
305.	64.03
306.	31.53
307.	36.34
308.	147.17
309.	45.64
310.	67.13
311.	9.06
312.	64.03
314.	13.88
315.	29.38
316.	277.46
317.	85.75
318.	133.65
319.	56.61
320.	115.13
321.	188.30
322.	57.36
323.	70.23
324.	155.29
325.	95.97
326.	126.67
327.	51.38
328.	24.47
329.	6.90
330.	110.88
331.	42.21
332.	82.13
333.	98.69
334.	208.43
335.	48.54
336.	235.16
337.	27.43
338.	272.18
339.	103.97
340.	19.67
341.	101.03
342.	176.45
344.	80.98
345.	106.37
347.	129.09
349.	60.34
350.	115.79

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
351.	45.95	372.	37.21
352.	87.17	373.	37.76
353.	22.63	375.	95.81
354.	17.93	376.	24.11
355.	64.62	377.	14.26
357.	60.52	378.	23.38
358.	66.80	379.	63.70
359.	104.91	381.	29.80
360.	14.29	382.	40.72
361.	1,141.60	383.	170.44
362.	66.83	384.	38.28
363.	123.85	385.	250.81
364.	342.15	386.	24.83
365.	121.82	388.	163.18
366.	19.81	390.	80.65
367.	323.56	392.	23.09
368.	27.85	396.	98.00
369.	219.73	400.	75.04
370.	228.62	401.	44.20
371.	199.33		

З місячних вкладок нових родів обезпечення $45,006.06

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	13.71	221.	8.20
2.	11.52	225.	14.54
3.	2.42	230.	3.81
7.	1.13	234.	24.12
8.	5.71	237.	2.68
19.	1.58	243.	18.23
20.	3.17	245.	3.08
28.	31.07	257.	7.31
30.	11.32	260.	1.23
33.	7.91	262.	5.38
37.	17.20	268.	2.93
39.	30.68	274.	1.49
57.	4.98	275.	18.25
62.	1.18	276.	6.96
65.	14.17	277.	2.02
69.	4.52	278.	1.15
70.	3.80	282.	3.55
83.	4.11	283.	4.93
88.	2.86	284.	3.37
90.	13.43	286.	37.75
101.	2.84	288.	3.83
102.	4.96	292.	2.87
106.	23.72	295.	1.13
108.	10.63	298.	3.05
112.	6.53	305.	8.31
117.	4.46	312.	2.26
125.	3.61	316.	3.03
127.	5.65	321.	5.01
134.	3.06	322.	1.31
135.	2.08	328.	2.01
139.	2.35	331.	4.74
140.	1.64	334.	2.28
142.	13.30	335.	6.34
143.	11.55	336.	7.46
147.	28.99	341.	1.75
151.	9.79	342.	25.28
155.	3.47	345.	2.65
156.	1.29	349.	5.24
161.	4.41	358.	2.52
170.	16.22	361.	10.38
181.	1.57	363.	.88
189.	8.15	367.	3.51
194.	.81	368.	.74
206.	5.45	370.	18.54
208.	2.48	371.	1.30
209.	4.26	384.	28.93
215.	2.14	385.	4.03
216.	15.82	388.	17.56
217.	2.74		

З місячних вкладок старого роду обезпечення	$ 738.36
З місячних вкладок від членів	$45,744.42
Процент від морґеджів	3,625.96
Процент від бондів	1,262.50
Процент від позичок	911.73
Сплати морґеджів	10,904.67
Сплати позичок	1,525.27
Зворот позички до фонду народного	20.00
Зворот асекураційної премії	172.35
Перенесено до фонду сиріт сього по бл. п.:	
в. 208 Малик Стефанія	545.57
в. 292 Козицький Іван	682.22
Разом	$65,394.69

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 20 Будзол Григорій	250.00
в. 37 Палюк Франка	345.74
в. 38 Баран Текля	1,000.00
в. 58 Горейко Іван	500.00
в. 91 Ясеницький Дмитро	1,000.00
в. 96 Пазин Іван	1,000.00
в. 102 Мацковський Петро	1,000.00
в. 104 Костик Антін	500.00
в. 125 Гарчарик Елисавета	500.00
в. 176 Сподарик Григорій	1,000.00
в. 208 Малик Стефанія	1,000.00
в. 235 Кушнір Марія	250.00
в. 275 Шайна Іван	750.00
в. 292 Козицький Іван	682.22
в. 341 Антонишин Стефан	1,000.00
в. 361 Бих Анна	1,000.00
в. 385 Джаман Іван	1,000.00

Виплати сирітських частей по бл. п.:

в. 67 Кливак Йосиф	785.00
в. 147 Войтович Дмитро	92.40
в. 165 Коцоловський Іван	134.07
в. 295 Чайковський Олекса	242.00

Інші виплати з фонду посмертного:

Гошеві звороти і сплати позичок	751.67
Зворот переплачених процентів	17.71

Виплати з фонду запомогового:

в. 2. Карляк Евфрозина	25.00
в. 5 Микитин Теодор	35.00
в. 7 Пухир Олекса	25.00
в. 10 Феленчак Микола	25.00
в. 16 Бреґа Анна	35.00
в. 20 Миськів Михайло (утрата пальців)	100.00
в. 20 Трендовецький Мик.	50.00
в. 24 Ґуркевич Катерина	25.00
в. 29 Сторошко Василь	50.00
в. 38 Фецик Микола	35.00
в. 38 Тенерович Іван	35.00
в. 42 Смеркло Дмитро	35.00
в. 43 Гурчик Михайло	35.00
в. 61 Дебич Марія	35.00
в. 76 Кульба Стефан	25.00
в. 93 Бабій Юстина	25.00
в. 98 Демянчик Микола	35.00
в. 98 Курила Максим	35.00
в. 104 Бажан Яремко (утрата зору)	75.00
в. 104 Рудик Антін (умово хорий)	75.00
в. 105 Луцишин Петро	35.00
в. 108 Фурґалич Андрій	25.00
в. 109 Мороз Олекса	35.00
в. 127 Горґота Василь	25.00
в. 138 Когут Михайло	25.00
в. 150 Соколовський Дмитро	35.00
в. 155 Ковальський Йосиф	35.00
в. 155 Петрів Галина	25.00
в. 155 Гавриш Розалія	25.00
в. 156 Артемко Яків	35.00
в. 176 Гулик Стефан	35.00
в. 176 Демкович Антін	35.00
в. 177 Болюх Григорій	35.00
в. 192 Боґуцький Микола	25.00
в. 201 Борецький Гілярій	50.00
в. 204 Вуйцекевич Михайло	35.00
в. 206 Королишин Павлина	25.00
в. 213 Могила Василь	35.00
в. 221 Кулиш Марія	25.00
в. 221 Лоек Петро	35.00
в. 221 Курчак Йосиф	35.00
в. 223 Стецула Василь	50.00
в. 231 Кулик Юрій	35.00
в. 234 Сапса Микита	35.00
в. 245 Бойчук Микола	35.00
в. 257 Каранко Олекса	50.00
в. 261 Кішенюк Йосиф	25.00
в. 269 Нарівний Теодор	25.00
в. 274 Макарець Теодор	35.00
в. 300 Гумен Григорій	50.00
в. 301 Думанчак Лука	25.00
в. 306 Спуганi Іван	25.00
в. 309 Скробут Параскевія	25.00
в. 316 Гримарчук Михайло	50.00
в. 336 Вакула Антін	25.00
в. 338 Іван Ядчишин	25.00
в. 342 Гінда Іван	35.00
в. 358 Федорчак Софія	25.00
в. 361 Поваленнй Іван (умово хорий)	75.00
в. 361 Катулька Йосиф	75.00
в. 371 Кравчук Михайло	50.00
в. 390 Селеман Антін (утрата пальців)	150.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за орган	3,595.00
Нагорода за нових членів	2,252.00
Платня головного уряду	676.17
Нагороди для предсідників і касієрів за нових членів	946.50
Лікарі за нових членів	268.50
Платня помічних сил	258.89
Кошти подорожей і репрезентації	234.50
Видатки канцелярій, почта, телефон і т. п.	97.75
Соціяльне обезпечення помічних сил	30.55
Направа машин	5.45
Переплетня місячних рахунків	4.50
Асекураційний журнал	3.00
Офісові прибори	36.76

Інвестиції:

Інвестовано в морґеджан (F. H. A.)	111,788.64
Процент і премія на морґеджах	3,058.76
Кошти правні при замкненню морґеджової інвестиції	263.07
Інвестовано в бондах	14,976.56
Процент на бондах	112.29
Інвестовано в реальности	2,725.00
Позички членам на грамоти нових родів	5,802.00
Разом	$164,346.70

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем лютого 1937 осталася	$315,155.88
Прихід за березень	65,394.69
Разом	$380,550.57
Розхід за березень	164,346.70
Готівка з кінцем березня 1937 р. остається	$216,203.87

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 216,203.87
Морґеджі	1,236,645.24
Бонди	1,135,706.39
Дім У. Н. С.	110,000.00
Реальности	996,872.09
Позички	487,669.00
Разом	$4,183,096.59

Стан довжний:

Фонд посмертний нових родів обезпечення	$3,401,721.06
Фонд адміністраційний	134,057.20
Фонд запомоговий	79,803.19
Фонд народний	5,947.27
Фонд конвенційний	44,595.80
Фонд резервовий	13,401.49
Фонд обезпечення інвестицій і смертности	225,995.25
Фонд посмертний старого роду обезпечення	69,506.81
Фонд сирітський	208,068.52
Разом	$4,183,096.59

М. Мурашко, гол. предс.
Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗУ

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за березень 1937 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив
1.	9.45
2.	24.30
3.	2.70
4.	2.02
5.	7.30
6.	2.50
7.	14.40
8.	13.28
9.	12.60
10.	2.70
11.	14.85
12.	1.35
13.	11.50
14.	1.50
15.	1.12
16.	6.30
18.	2.25
20.	10.35
21.	8.78
22.	1.15
23.	.90
24.	10.58
25.	1.35
26.	4.95
27.	.70
28.	8.35
29.	9.00
30.	6.75
31.	7.95
33.	14.00
34.	1.05
36.	10.15
38.	4.05
39.	4.73
40.	1.58
42.	7.43
43.	3.85
44.	10.80
45.	13.50
46.	1.80
47.	2.95
48.	2.25
50.	15.30
51.	45
52.	5.00
53.	3.15
54.	1.30
55.	3.45
56.	11.50
57.	7.85
58.	10.35
59.	12.60
60.	2.93
61.	3.15
62.	9.90
63.	12.38
64.	8.55
65.	12.85
66.	1.15
67.	6.52

Відділ	Заплатив
68.	90
69.	3.60
70.	7.43
71.	50
72.	3.85
73.	3.83
74.	45
75.	8.55
76.	16.42
77.	5.62
78.	3.15
79.	90
80.	3.15
81.	6.10
82.	4.05
83.	9.45
84.	2.25
85.	16.20
86.	7.90
87.	9.00
88.	2.25
89.	2.50
90.	17.32
91.	19.35
92.	1.00
93.	1.35
94.	14.62
95.	7.20
96.	9.45
97.	12.85
98.	3.20
99.	15.75
100.	3.60
102.	26.78
103.	4.28
104.	8.10
105.	11.48
106.	10.58
107.	2.30
108.	4.95
109.	6.08
110.	1.35
112.	11.95
113.	4.28
114.	5.20
115.	1.65
116.	7.45
117.	1.54
118.	1.15
120.	9.90
121.	13.33
122.	1.60
123.	4.90
124.	6.07
125	5.70
126.	5.85
127.	7.20
128.	1.35
129.	70
130.	17.33
132.	5.40

Відділ	Заплатив
133.	3.15
135.	3.60
136.	15.30
137.	10.80
138.	3.15
139.	4.33
140.	6.55
141.	45
142.	16.65
143.	4.85
144.	2.05
145.	6.85
146.	5.40
147.	27.45
148.	3.15
149.	2.70
150.	10.60
151.	13.77
152.	1.75
154.	45
155.	20.05
156.	10.15
158.	12.83
159.	4.73
160.	4.90
161.	9.25
163.	4.28
164.	21.35
165.	4.05
167.	5.40
168.	4.95
169.	25
170.	9.68
171.	14.62
172.	11.00
173.	4.05
174.	4.30
175.	7.87
176.	11.25
177.	1.13
178.	3.15
179.	13.28
180.	17.55
181.	65
182.	6.10
186.	4.00
187.	45
188.	4.75
189.	1.10
191.	6.08
192.	8.10
193.	4.50
194.	1.50
196.	2.95
197.	50
198.	3.15
199.	25
200.	14.18
201.	3.60
204.	59.40
205.	3.45
206.	28.15
207.	2.48
208.	45
209.	1.35
210.	1.13
211.	11.70
212.	90
213.	16.45
214.	2.05
217.	17.10
218.	9.00
219.	5.40
220.	9.00
221.	35.78
223.	31.50
225.	1.60
227.	1.35
229.	12.20
230.	13.28
231.	5.85
232.	5.85
234.	15.55
235.	10.13
236.	7.42
237.	10.35
238.	9.00
239.	19.13
241.	1.80
242.	8.80
243.	8.78
244.	1.60
245.	6.75
246.	2.03
247.	13.10
248.	4.95
250.	1.35
251.	7.00
252.	4.50
253.	1.80
254.	7.50
255.	3.60
256.	4.30
257.	1.80
258.	5.63
259.	9.00
260.	12.60
262.	1.20
263.	2.05
265.	1.13
266.	3.38

Відділ	Заплатив
267.	3.83
268.	4.75
269.	2.25
270.	12.20
271.	6.10
272.	1.80
273.	2.70
274.	4.73
275.	4.50
276	19.13
277.	12.60
278.	2.25
279.	1.80
280.	4.95
281.	7.88
282.	17.85
283.	8.55
284.	1.35
285.	50
286.	3.60
288.	15.98
289.	3.60
290.	2.25
291.	13.73
292.	29.25
293.	1.35
294.	3.15
295.	3.83
296.	10.15
297.	2.25
298.	1.15
299.	2.48
300.	6.30
301.	5.65
303.	2.92
304.	50
305.	4.50
306	70
307.	90
308.	2.05
309.	1.35
310.	2.70
311.	1.15
312.	4.90
314.	1.60
315.	25
316.	9.45
317.	3.60
318.	8.52
319.	4.95
320.	5.40
321.	5.85
322.	1.35
323.	8.55
324.	4.73
325.	3.60
326.	7.20
327.	3.50
328.	90
329.	25
330.	11.05
331.	5.20
332.	6.98
333.	3.65
334.	7.88
335.	2.50
336	15.55
337.	25
338.	13.50
339.	6.07
340.	1.80
341.	1.15
342.	16.43
344.	2.48
345.	6.10
347.	11.25
349.	5.40
350.	1.25
351.	68
352.	5.20
354.	67
355.	2.95
357.	2.70
358.	3.65
359.	8.77
361.	49.50
362.	9.25
363.	12.15
364.	16.20
365.	6.30
366.	3.85
367.	11.25
368.	50
369.	12.60
370.	5.85
371.	9.80
373.	3.15
375.	6.53
378.	2.48
379.	8.78
381.	1.15
383.	13.05
384.	7.90
385.	11.25
386.	4.05
388.	13.28
390.	7.43
392.	1.80
396.	5.20
400.	13.05
401.	1.58

З місячних вкладок	$2,382.87
Процент від бондів	232.50
Процент від стаків	97.20
Процент від морґеджів	752.40
Сплати морґеджів	492.50
Разом	$3,957.47

РОЗХІД:

Виплати з фонду посмертного:

в. 64 Зелінський Тарас	253.00
в. 253 Мишоловський Петро	356.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за Укр. Тижневик	475.00
Платня помічних сил	243.54
Видатки канцелярійні, почта і т. п.	25.00
Оплата на суспільне обезпечення помічних сил	7.92

Інвестиції:

Інвестовано в бондах Злучених Держав	9,984.38
Процент на бондах	74.86
Разом	$11,419.70

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем лютого 1937 р. осталася	$64,171.35
Прихід за березень	3,957.47
Разом	$68,128.82
Розхід за березень	11,419.70
Готівка з кінцем березня 1937 . остається	$56,709.12

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	$ 56,709.12
Моґеджі	173,776.06
Бонди	119,749.64
Реальности	56,650.92
Позички	104.00
Разом	$406,989.74

Стан довжний:

Фонд посмертний	$299,812.11
Фонд Адміністраційний	107,177.63
Разом	$406,989.74

Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.
М. Мурашко, гол. предс.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

36.

Товариство „Сокіл", від. 218 У. Н. Союзу в Кембел, Огайо, ухвалило на своїх зборах 11. квітня б. р. поділитися з шановними делеґатами ось такими думками-проектами:

1) Ми, члени, даємо всім головним урядникам У. Н. Союзу повне вотум довіря за їх щиру працю за останні чотири роки в У. Н. Союзі. Даємо признання редакторам „Свободи", бо багато місця присвячували у тих чотирьох роках визвольним змаганням нашого Рідного Краю, як теж у тих роках було найбільше статей і покликів у справі орґанізування нових членів до У. Н. Союзу. Члени дають признання усім тим громадянам, що в тих тяжких часах орґанізували членів до нашої орґанізації, а зокрема гром. Миколі Близнакові за його великий орґанізаційний труд і вміле поведення.

2) Звернім увагу на те, що старші члени перебули аж дві реформи в У. Н. Союзі, й проте вірно держалися нашої орґанізації від 1914 року до сьогоднішнього часу, хоч приходилося їм за те багато витерпіти у докорах від противників, як теж грошево, коли приходилося платити більші вкладки. Те, що наказує закон, ми мусимо платити, але можемо знести те, що наложили конвенції. А принаймні знести для тих, що є дуже довго в Союзі. Отже ми вносимо, щоб ті додаткові оплати (крім відділових) знести для старших членів, а тоді не буде нарікань.

3) Процент від позичок знизити на 4%.

4) У. Н. Союз повинен оплачувати відділових урядників, призначуючи їм 10% як і від дітей, а то: предсідник 1%, касієр 2%, а секретар 7%. Секретар мав би оплачувати адміністрацію і галю на збори. Тоді всі урядники старалисяб більше для відділу і У. Н. Союзу.

5) Скасуймо оплату за ґазету для молоді, бо тоді лекше перетягнемо її з Молодечого Департаменту до старших. Інакше втратимо і ґазету і молодь. Тут, як бачимо, добути або дома не бути. Для молоді треба влаштовувати радіові програми, бо вона їх радо слухає. При помочі таких українських програм притягнемо молодь до Союзу, бо буде нагода краще обяснити цілі нашої орґанізації.

6) Секретарі відділів повинні мати рекорд, скільки є нашої молоді в даній місцевости. Треба мати всюди орґанізаторів і давати нагороди за працю в приєднуванню членів.

7) Ухвалити, щоб головна каса звертала відділам ті довги, які затягнули члени, щоб рятувати членство в орґанізації. Треба їх стягати з грамот.

8) Член повинен мати право розпоряджати своєю грамотою по своїй волі, а не тільки записати її для тих, що є з ним споріднені кровно. Робім так, як є в американських орґанізаціях.

9) Хай делеґати вибирають так, як наказує їм совість. Годимося теж з усім тим, що піднесено іншими, а є для добра орґанізації.

Михайло Ткачишин, секретар і делеґат.

37.

Відділ 370 У. Н. Союзу в Ню Гейвен, Конн., ухвалив на звичайних зборах, які відбулися 21. березня 1937 р., такі проєкти:

1) Конвенції повинні відбуватися як дотепер, що чотири роки, бо конвенція це ґенеральна контроля орґанізації і тільки конвенція має силу сказати рішальне слово і розпорядитися орґанізацією.

2) Щоб конвенція подбала, щоб злучити обидва Союзи, У. Р. С. і У. Н. Союз, в один з назвою: У. Н. Союз.

3) Орган (часопис) „Свобода" хай виходить в тім напрямі, що й дотепер; однак на чотири повні сторони матеріялу до читання без оголошень. Ми знаємо, що часопис мусить мати оголошення. Тому побільшім „Свободу на дві сторони на самі оголошення. А далі і через фонд на часопис отих 30 центів трудно притягнути молодіж, а навіть і старших до орґанізації. Щоб молодіж втримати в орґанізації при переходах з молодечого епартаменту до старших, треба знизити фонди. Десятки тисяч наших українських людей в молодім і добрім здоровлю тиняються по чужих орґонізаціях, а до У. Н. Союзу не вступають, бо нарікають, що завеликі фонди. У. Н. Союз тому 20 літ нічого не міг порадити, бо стояв заслабо в фінансах, але 19. конвенція мусить щось зробити, щоб наш У. Н. Союз, як чотири і пів міліонова інституція, яка має величезні доходи, покрила доходами фонд на часопис. Наш відділ домагається скасування оплати за часопис, а це буде велика користь для нашої орґанізації, бо зможемо сміло витримувати конкуренцію з іншими асекураціними інституціями.

4) Члени, котрі є невиліченно хорі і за котрих Союз платить вкладки, щоб головна канцелярія зазначила, що вони не мають платити, і те все. Бо відділ мусить що року писати за ґрішми до головної канцелярії і тоді платить член за свої вкладки, а це цілком без потреби робити.

5) Набудуче щоб жаден головний урядник не мав дві позиції і не побирав дві платні; це не є нічим оправдане.

6) Членам, котрі переходять зі старого роду грамот до нових, щоб їм дати дивіденду зараз по переході, а не аж по трьох роках.

7) Як зручно і можливо, щоб гроші Союзові льокувати трохи в стейті Конетикот, бо тут є банки сильні і добрі, а не тільки містити ввесь маєток Союзу в Ню Джерзі.

8) Як можливо, видати грамоти цілком без спеціяльних фондів, тільки з асекураційною премією. Це для молодіжи, котра переходить з молодечого департаменту до старших.

9) Щодо позички на грамоти, щоб знизити процент, бо 6% троха закривда для членів. Таку ласку можна дістати дебудь.

10) Наш відділ пропонує, щоб конвенція ухвалила орґанізатора для кожного відділу чи місцевости, або щоб на конвенції екзекутива мала право наставляти таких орґанізаторів.

Микола Плуговський, предсідник; **Йосиф Децембер**, секретар; **Іван Ліпцан**, касієр; **Микола Хабінець**, делеґат.

38.

Товариство ім. Івана Франка в Вунсакет, Р. Ай., ухвалило на своїх квартальних зборах дня 4. квітня 1937 р.:

1) Щоб надалі головні конвенції відбувались як до цього часу, а то що 4 роки, тому, що це є найпрактичніше щодо нарад над добром нашої орґанізації, та щоб відбувались в місці, де знаходиться головна канцелярія У. Н. Союзу.

2) Скасувати дієти всім головним урядникам У. Н. Союзу в часі конвенції, а тому, що це є великий кошт для канвенції і для У. Н. Союзу, бо декотрі урядники й так вже мають зависокі платні.

3) Конечність конвенції призначити постійних орґанізаторів на округи. Ці орґанізатори малиб занятись по своїх відділах орґанізуванням нашої молодіжи, та час від часу вести асекураційну школу з відділовими секретарями. Колиб такі орґанізатори були вибрані на наступній конвенції, то щоб входили в склад головних радних та відповідали за працю в своїх округах.

4) Членам, котрі перейшли зі старого роду до нового, і скінчать 70 літ віку, дати грамоту, „Пейд ап ет ейдж 70". Уважайте, шановні делеґати, що таким членам діється кривда на старість. Тепер їх ми не можемо так залишити на старість.

5) Ухвалити дивіденди постійні для всіх членів, котрі перейшли зі старого роду на новий, бо тим всім членам також діється кривда щодо плачення їх місячних вкладок на новий рід.

6) Щоб головна екзекутива постаралась надалі поклясувати нових членів, котрі жадалиб вступити до У. Н. Союзу, таксамо як мають асекураційні компанії, бо не всі мають роботи безпечні, де працюють.

7) Секретарі відділові малиб бути платені з каси У. Н. Союзу, бож ті секретарі працюють на добро У. Н. Союзу більше як для відділової каси. І щоб всі адміністраційні кошти покривала каса У. Н. Союзу.

8) Бажанням нашого Товариства є, щоб перевести злуку У. Н. Союзу з У. Р. Союзом, бо де є злука, там і буде велика сила для нашої будучности.

9) Щоб надалі всі відділи, котрим приписує право статута У. Н. Союзу висилали по одному делеґатові з приписуванням одного голосів. Тим може заощадимо великі кошти для У. Н. Союзу, а фондом, котрий оставиться, можна оплатити секретарів відділових за їх працю, котру сповняють для добра У. Н. Союзу.

10) Товариство ім. Івана Франка бажає найліпшого успіху всім делеґатам і У. Н. Союзові в будучому його існуванню.

Йосиф Галонька, предсідник; **Станислав Щенгар**, касієр; **Стефан Бардачевський**, секретар і делеґат.

Заміт.

Вона: Як думаєш, чи інтеліґентні люди, це добрий матеріял на мужів?
Він: В ніякому разі, інтеліґентні люди взагалі не женяться!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЯК ЦЕ НАЗИВАЄТЬСЯ?

Канадійська большевицька газета „Робітниця", видана для ширення просвіти серед українських робітниць у Канаді, повчає в статті під наголовком „Жінка-Страдальниця у творах Шевченка", що Шевченко закликав жінок:

„Стережіться ж, кохайтеся,
Хоч і знаймитами,
З ким хочете, мої любі,
Тільки не з панами".

Шевченко писав:

„Кохайтеся, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі — лихі люди,
Роблять лихо з вами".

Чуємо, що канадійські українці ломлять собі голову над тим, як це називається. Як це називається? А як це називається, коли людина скаже одно, а друга людина, знаючи добре, що сказала перша, скаже свідомо, що вона сказала щось інше?

Один український часопис називає це найбільшим злочином у літературі, літературним бандитизмом. Я скажу за нашим чоловіком: „Я не кажу, що ви злодій, але таки мою сокиру віддайте!"

ЗВІДКИ ЧУДО?

Оповідаючи про свої видавничі пригоди, Джордж Гект пригадує собі, як то 12 літ тому він почав місячник, з мрією, що цей новоосновании місячник буде колись мати 100,000 читачів.

Нині здійснилися його мрії в четвеpo: його місячник має 400,000 читачів.

Звідки такий успіх? Кому його приписати? Накладцеві й редакторам, чи кому?

Видаваний ним місячник присвячений навчанню родичів про виховання дітей. Припустім, що в нас хтось хоче ції справі присвятити такий місячник. Скільки читачів знайшов би для такого журналу?

ЯК ПОПАСТИ НА ДУМКУ.

Замітно, як зродилася думка такого місячника.

Каже Джордж Гект, що, будучи редактором журналу „Бетер Таймс", він помітив, що американці мають спеціяльні місячники, присвячені хованню худоби, плеканню собак і котів, але не мають спеціяльного місячника, присвяченого плеканню й хованню дітей.

І ось він і зачав місячник. І він пішов.

ЯК РОБИТЬСЯ МІСЯЧНИК.

Гект став видавцем газети. Він знав цілу низку відомих письменників і виховників, які могли писати про виховання дітей. Здавалось би, що він мав уже все, чого треба для починання місячника.

І справді було все, крім одного: не було ще грошей на починання газети. Він удався до відомих філянтропів і вони оснували фундацію „Інститут Родичів", що взяла на себе вести розсліди про виховання дітей. Ця фундація взяла на себе видавництво місячника. Фундація добула собі великі міліони долярів, котрих вона вживала між іншим і на видавання місячника. Та приходи з місячника мали йти на фундацію.

Спершу місячник ніяких приходів не давав. Пізніше, як число читачів зросло, він давав уже приходи і їх звертано на загальні цілі інституту.

ЯК БЕЗ ЦЬОГО БУТИ?

Питав раз накладець одної американської газети накладця другого:

„А чомуж ти, маючи в своїх руках таку газету, не помістищ дещо про себе? Помістив би хоч свій портрет!"

Каже йому там той: „Наша газета держиться засади: де не смердить, там кадити не треба!"

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

Свято Ольги Басараб.

Як рік річно так і цього року українці міста Клівленд гідно й достойно вшанували память мученичої смерти Ольги з Левицьких Басараб. В неділю 14. лютня ц. р. рано по Службі Божій відправлено в обох церквах панахиду за память, а в укр. греко-кат. церкві, по зворушуючій проповіді о. В. Мереньков перeведено збірку на визвольну боротьбу, що принесла $28.74. Цього самого дня заходом братніх товариств ОДВУ в Клівленд, в салі Українського Народного Дому відбувся святочний концерт. Свято відкрив кількома річевими словами п. Іван Попович. Вступне слово забрав о. В. Мереньків, котрий порівнав боротьбу українського народу за волю з початками християнства. Як колись християни так нині український нарід в підпіллю бореться за свою національну правду. Дальше був виступ мішаного хору укр. греко-кат. церкви під батутою п. Антона Когута. Евстахій Когут віддеклямував „В память Героїв". Святочну промову виголосив п. Евген Ляхович з Ню Йорку. Промовець переповів життя Ольги Басарабової й сказав чому й за що вона згинула. Постать Ольги Басараб є велича тому, бо вона віддала своє життя за найвищі ідеали нації. Вона згинула, щоб показати українцям шлях боротьби за свою державність; щоб показати світові, що українська нація ніколи не загине. Вона згинула, а не зрадила. Щасливий той нарід, що зо себе видає такі великі характери, які готові життя віддати за його інтереси. Нація, котра хоче жити і бути вільною, мусить складати жертви власної крови, бо ці жертви держать нарід в напруженню, рвуть його до боротьби за своє майбутнє, та не дають йому привикнути до ярма й неволі.

Слово в справі збірки мав Дмитро Шмагала. Він напятнував цих, котрі в нечесний і негідний спосіб оплюгавлюють святу ідею українського націоналізму, й цих Героїв, котрі за свій нарід віддали все, включно своє життя.

В другій частині програми виступав мужеський хор під батутою п. Антона Когута, а деклямацію „Слава Героям" виголосила Марія Попович. Слово англійською мовою виголосила панна Марія Лев, котра сказала, що Ольга Басараб є тим світилом, в проміннях якого весь український загал повинен іти до своєї цілі. Українська тут рождена молодь не смів відставати від старших громадян, а йти з ними рука в руку, рамя в рамя, аж до перемоги. При кінці панна Маціа Бойко подякувала присутним за чисельну участь в святі й за дар на визвольну боротьбу. Зібрано на салі $76.02. Свято закінчено українським національним гимном „Ще не вмерла Україна".

Зложили на визвольну боротьбу по $1: Марковський, о. В. Мереньків, Д. Шмагала, М. Коваленць, М. Шалапій, І. Мелянич, П. Головчак, А. Гойк, Т. Бобечко, О. Хміль, В. Кедьо, М. Розомило, о. М. Запаранюк, І. Попович, Білінський, І. Павлюк, І. Вівчарівський, С. Дмитрів, М. Щепко, Ф. Ольховий, А. Попіль, Т. Конет; по 50 центів: В. Чайківський, Качур, В. Лесько, С. Щербейчук, Оліен Соляр, П. Полевчак, М. Бурко, М. Тимчина, К. Полевчак, Чорний, М. Притуляк, Евген Ляхович, І. Сподар, Занько, Шалапій, В. Бльондиненко, Т. Павлина, І. Пилипів, Л. Котович, І. Бдзіль, Яцишин, С. Кравчук, М. Когут і В. Зельчак.

По відтягненню розходів вислано на визвольну боротьбу $26.50.

М. Ярош.

„РАТУЙМО НАРОДНЮ МУЗИКУ Й ПІСНІ"

З таким кличем звернувся до загалу „Центральний Фонографічний Архів" у Варшаві, який основано щойно у 1934. р. і, який має на меті збирати, науково опрацьовувати і публікувати пісенні й музичні матеріяли народньої творчости усіх народів держави. Цей клич справді дуже на часі, бо в теперішню хвилю сильного розвою культури й техніки настала велика зміна у народніх поглядах на світ та на життя, до чого дуже причинилася світова війна, влекшуючи доступ посторонним впливам. Тому народній фолкльор стануть тепер перед великими змінами, майже перед загладою. Давня народня музика й пісня занепадають чимраз-то рідше, старші люди у тяжкий час не мають змоги радуватися, забувають давню духову спадщину, а молодь шукає чужих пісень, вчиться танґа і фокстроту, голоно від літників у горах, так що справді крайня пора ратувати для будуччини, для історії української духової культури все те, що можна ще врятувати.

Та пригадуємо тут, що в нас ця праця почалася вже давно тому. Ще у 1900—1902 рр. проф. Осип Роздольський, як член Етнографічної Комісії Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові зібрав на фонограф біля 1,500 мельодій із кільканадцяти сіл Сх. Галичини, а їх спис опися з фонографу д-р Ст. Людкевич.

Пізніше, у 1908. р., на пропозицію тої самої Етнографічної Комісії виїхав був проф. Філярет Колесса у Миргород на Полтавщині, де списав на фонограф від кобзарів теж дуже багато історичних дум і пісень. Матеріяли з обох наукових екскурсій є вже опубліковані у виданнях Наукового Товариства ім. Шевченка, а значна частина цих фонографічних валків передана вже до Музею НТШ, де творить завязок свого, українського „фонографічного Архіву". І до нього повинні віддавати свої аналогічні матеріяли всі ті, в яких вони ще є. А Етнографічна Комісія при відповідній допомозі громадянства повинна доконче зорганізувати дальше збирання на фонограф пісенних та музичних наших мельодій, для власного „фонографічного Архіву", щоб колись не прийшлося студіювати у других своєї власної музичної культури, яка завжди так високо стояла на Україні.

На викладі медицини.

Проти цієї недуги є лише два способи, вказувані наукою, однаке й ті нічого не помагають.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Присутний, Ню Йорк. — Не тільки Ваш допис залягає. Деякі списи жертводавців уже лежать три тижні, або й більше. Ждуть на чергу. В часі, коли друкуємо конвенційні проекти, завжди так буває. Проекти мають першенство, а інше мусить пождати. Хіба що є щось дуже пильне. А у Вашім випадку цього нема.

Балтимор, Мд. — У відозві з села Вишнівчик має бути такий підпис: Анна Чорній, 3135 O'Donnel St., Baltimore, Md.

Присутний, Філядельфія, Па. — Ваш допис про концерт чи торжество ми одержали. Не розуміємо, чому Ви не підписали допису. Та найважніше, те, що Ви не подали навіть редакції свого імени. Ні навіть на коверті листа нема Вашого імени. В такий спосіб не можна писати до часопису, якщо бажається, щоб написане було друковане.

М. Ш., Клівленд, О. — На жаль, Ваше вияснення справи таки не вияснює.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ. (4)

Буршар продирався так впродовж кількох днів. Під кінець четвертого дня він був так вибився з сил, що здавалося вже сконає. Та на щастя для нього, його знайшла військова сторожа і напівпритомного принесла на станицю та привернула йому життя. Він розказав про долю Дарнота. Вояки відразу повідомили столицю і звідтам вибралися рятункові експедиції.

Та хоч ці експедиції напружували всі свої сили, щоб знайти Дарнота, їх заходи лишилися без ніякого успіху. Буршар дуже непокоївся долею свого приятеля. У своїм серці він мав малу надію, що вони його віднайдуть. Вкінці, зневірившись зовсім до них, він подався в небезпечну дорогу, щоб наперед здибати Тарзана. Це був важкий шлях, але він бодай давав надію на успіх.

Після тяжкої і довгої вандрівки Буршар зближався до околиць, в яких перебував Тарзан. На диво, в тих околицях був ще один чоловік, що зацікавився був знахідкою в нетрах Гватемалі. Ним був майор Мартлінг. Він теж мав плян наклонити Тарзана, щоб прилучився до його плянованої експедиції. Мартлінг якраз шукав Тарзана, коли цей з дерева скочив просто перед нього.

„Нарешті", закричав майор. Він коротко розказав про знахідку маянської цивілізації і про свої пляни. „Я зумів відчитати маянські написи, які вияснюють про положення „затраченої столиці". В ній є статуя богині, вложена ціла дорогими жемчугами. Але не про жемчуги мені йде говорив майор, тільки про те, що знахідка цеї столиці матиме велике наукове значіння".